

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษามโนทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อห้องสมุดนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากวัสดุตีพิมพ์และวัสดุไม่ตีพิมพ์ ตลอดจนสัมภาษณ์ผู้บริหารและบรรณารักษ์สำหรับใช้เป็นแนวทางวิจัยกำหนดดำเนินงานของห้องสมุดโรงเรียน ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลมาประกอบการวิจัยยิ่งขึ้น ส่วนข้อมูลที่ไม้อาจค้นคว้าได้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการออกแบบสอบถามไปยังผู้บริหารและบรรณารักษ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาใน เขตกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษามโนทัศน์ของผู้บริหารที่มีต่อการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการเงิน บุคลากร อาคารสถานที่และครุภัณฑ์ วัสดุการอ่าน การบริการและกิจกรรม และการส่งเสริมให้ครูอาจารย์และนักเรียนใช้ห้องสมุด
2. เพื่อศึกษามโนทัศน์ที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการดำเนินงานห้องสมุด
3. เพื่อเปรียบเทียบมโนทัศน์จริงและมโนทัศน์ที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนจากผู้บริหารและบรรณารักษ์

แนว เหตุผลในการวิจัย

ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาห้องสมุดของโรงเรียนให้เป็นแหล่งส่งเสริมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ปัจจุบันห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ยังมีปัญหาในการดำเนินการและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงสมควรศึกษามโนทัศน์ของผู้บริหาร เพื่อให้ทราบสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาและหาข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ขอบ เขตของการวิจัย

1. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษามโนทัศน์ของผู้บริหารที่มีต่อห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน กรุงเทพมหานครทั้งหมดจำนวน 103 โรงเรียน

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน 103 คน และบรรณาธิการ 103 คน รวมประชากร 206 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้กระทำเป็นขั้นตอนตามลำดับ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารที่มีต่อห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา จากเอกสารสิ่งพิมพ์และวัสดุไม่ตีพิมพ์ต่าง ๆ สอบถามหรือสัมภาษณ์บรรณาธิการโรงเรียนต่าง ๆ และสังเกตสภาพและการดำเนินงานในห้องสมุด เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม และข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย

2. การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ร่างแบบสอบถามขึ้น 2 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน และชุดที่ 2 สำหรับบรรณาธิการ แต่ละชุดมีคำถาม 119 ข้อ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำ แล้วจึงนำแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด ไปทดลองใช้กับผู้บริหารและบรรณาธิการโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร 20 โรงเรียน โดยในขณะทดลองใช้แบบสอบถามผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหารและบรรณาธิการเกี่ยวกับแบบสอบถามด้วย ซึ่งปรากฏว่าแบบสอบถามที่ทดลองใช้นั้น สมบูรณ์ดีแล้ว เนื่องจากไม่มีผู้บริหารและบรรณาธิการเสนอความเห็นให้แก้ไขหรือเพิ่มเติม ผู้วิจัยจึงได้จัดทำแบบสอบถามเพื่อส่งไปให้ประชากรที่ศึกษา

ลักษณะของคำถามที่ใช้เป็นแบบปลายเปิด โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่าง ๆ ของห้องสมุดโรงเรียนของผู้บริหาร

ตอนที่ 2 บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารต่อการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนด้านต่าง ๆ ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยให้หน้าหนัก 5 ระดับ ดังนี้

- 1 หมายความว่า น้อยที่สุดหรือไม่เลย
- 2 หมายความว่า น้อย
- 3 หมายความว่า ปานกลาง

4. หมายความว่า มาก

5. หมายความว่า มากที่สุด

ในตอนี่ 2 มีตอบ 2 คำตอบ คือ ส่วนที่เป็น "บทบาทจริง" และ ส่วนที่เป็น "บทบาทที่คาดหวัง"

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้ผู้บริหารและบรรณารักษ์ โดยส่งไว้ในกล่องรับ เอกสารของแต่ละโรงเรียนที่กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีบันทึกขอความร่วมมือและแจ้งให้ผู้บริหารและบรรณารักษ์ส่งแบบสอบถามกลับคืนมายัง ผู้วิจัยเมื่อครบเรียบร้อยแล้วทางไปรษณีย์ตามชื่อและที่อยู่ของผู้วิจัยที่เขียนไว้บนเอกสารที่ คิดแสดมภ์ไว้เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทั้งหมดเมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2529 และกำหนดให้ส่งคืนภายในวันที่ 30 มีนาคม 2529 เมื่อถึงวันกำหนดที่จะได้รับแบบสอบถาม ปรากฏว่าได้รับกลับคืนมาเพียง 136 ชุด หรือร้อยละ 66 ของแบบสอบถามที่ส่งไป ซึ่งต่ำกว่า ที่คาดไว้มาก ผู้วิจัยจึงได้ติดต่อทวงถามไปยังผู้บริหารและบรรณารักษ์แต่ละโรงเรียนอีกครั้ง โดยทางโทรศัพท์ จึงได้รับแบบสอบถามเพิ่มขึ้นเป็น 180 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.38 ของ แบบสอบถามทั้งหมด ในจำนวนนี้เป็นของผู้บริหาร 89 คน (ร้อยละ 86.41) และบรรณารักษ์ 91 คน (ร้อยละ 88.35)

4. นำข้อมูลที่ได้อาศึกษาและวิเคราะห์ ดังนี้

4.1 ข้อมูลที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว ผู้วิจัยวิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ โดยใช้สูตร

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทนค่าร้อยละ
	f	แทนค่าจำนวนคนที่ได้ตอบปัญหาในแต่ละข้อ
	N	แทนค่าจำนวนคนทั้งหมดที่ตอบปัญหาข้อนั้น ๆ

โดยแยกกลุ่มประชากรออกเป็น 2 ประเภท คือ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์

4.2 สำหรับข้อมูลจากแบบสอบถามถึงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่าง ๆ ของห้องสมุดของผู้บริหาร และความคิดเห็นและความรู้สึกเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน วิเคราะห์โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ตามลำดับดังนี้

1. แจกแจงความถี่ของคะแนนทุก ๆ ข้อของแบบสอบถามทุกชุด
2. ภูมิตัวกระจาย (f) ของคะแนนแต่ละข้อด้วยน้ำหนักคะแนนประจำข้อ (X)

ที่กำหนด คือ

น้อยที่สุดหรือไม่เลย ตรงกับหมายเลข 1 ให้ค่าคะแนน 1

น้อย ตรงกับหมายเลข 2 ให้ค่าคะแนน 2

ปานกลาง ตรงกับหมายเลข 3 ให้ค่าคะแนน 3

มาก ตรงกับหมายเลข 4 ให้ค่าคะแนน 4

มากที่สุด ตรงกับหมายเลข 5 ให้ค่าคะแนน 5

3. หาค่าเฉลี่ยของคำตอบแต่ละข้อโดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

\bar{X} = ค่าเฉลี่ยของคะแนนแต่ละข้อ

f = ความถี่ในแต่ละข้อ

X = ค่าน้ำหนักประจำข้อ

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม (ประกอบ กรรณสูตร 2517 : 40)

4. แปลความหมายในแต่ละเรื่อง โดยถือเกณฑ์ในการประมาณค่า ดังนี้

4.6 - 5.0 มากที่สุด

3.6 - 4.5 มาก

2.6 - 3.5 ปานกลาง

1.6 - 2.5 น้อย

1.0 - 1.5 น้อยที่สุด

5. หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของค่าตอบ

แต่ละข้อโดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \frac{(fx)^2}{N}}$$

S.D. = ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าตอบแต่ละข้อ

f = ความถี่

x = คะแนน (น้ำหนักของค่าตอบ)

นอกจากนี้ยังวิเคราะห์ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรแต่ละคู่ โดยใช้สูตรการคำนวณอัตราส่วนวิกฤติ (Critical Ratio) ดังนี้

เมื่อต้องการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ย ความเห็นของผู้บริหาร กับค่าเฉลี่ยความเห็นของบรรณาธิการ ใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sigma(\bar{X}_1 - \bar{X}_2)}$$

$$\sigma(\bar{X}_1 - \bar{X}_2) = \frac{\sigma_1^2}{N_1} + \frac{\sigma_2^2}{N_2}$$

เมื่อ

 \bar{X}_1 = ค่าคะแนนเฉลี่ยของค่าตอบแต่ละข้อตามความเห็นของผู้บริหาร

 \bar{X}_2 = ค่าคะแนนเฉลี่ยของค่าตอบแต่ละข้อตามความเห็นของบรรณาธิการ

 $\bar{X}_1 - \bar{X}_2$ = ผลต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ย

 $\sigma(\bar{X}_1 - \bar{X}_2)$ = ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย

และเมื่อต้องการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยในแง่ที่เป็น
"บทบาทจริง" กับ "บทบาทที่คาดหวัง" ใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{d}}{s_{\bar{d}}}$$

$$\bar{d} = \frac{\sum d}{N}$$

$$s_{\bar{d}} = \frac{SD \cdot d}{\sqrt{N - 1}}$$

เมื่อ

t = ผลต่างของคะแนนแต่ละข้อ

d = คะแนนแต่ละข้อของ บทบาทที่คาดหวัง - คะแนนแต่ละข้อของ บทบาทจริง

\bar{d} ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลต่างในแต่ละข้อ

$s_{\bar{d}}$ ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานค่าคะแนนเฉลี่ยของผลต่างในแต่ละข้อ

5. สรุปผล เรียบเรียง อภิปราย พร้อมทั้งเสนอแนะ โดยนำเสนอใน

รูปความเรียงและสถิติ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย